Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXIV. Cena lista je $6.00. Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., četrtek, 17. septembra (Sept. 17), 1931. Subscription $6.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 217

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Moštvo angleške mornarice se uprlo znižanju plače

Ekonomski program MacDonaldove vlade naletel na odpor pri pomorščakih. Enajst bojnih ladij odpoklicanih s pomorskih manevrov. Nezadovoljno moštvo bo zaslišano pred sodiščem na obrežju. Vladni krogi alarmirani. 16,000 mož involviranih

London, 16. sept. — Program MacDonaldove koalicijske vlade za splošno znižanje izdatkov je naletel na odpor pri moštvu atlantske bojne mornarice. Včeraj je prišla alarmantna vest, da so pomorščaki nezadovoljni vsled znižanja svoje plače. Nezadovoljnost med prostovoljci na bojnih ladjah je tako velika, da je poveljstvo atlantske flote ...alo revolte in radi tega so bili pomorski manevri suspendirani in enajst bojnih ladij je bilo pozvanih, naj se vrnejo v pristanišče v Ivergordonu na Škotskem. Kot poročajo, je 16,000 mož zaletenih.

Minister mornarice Chamberlain taji, da se pomorščaki puntajo. Rekel je, da je moštvo le izrazilo svojo pritožbo, kar ima pravico po regulacijah mornarice, in zdaj bo zaslišano pred mornaričnim sodiščem na suhem. Minister je kolikor mogoče omilil uradno poročilo o stvari.

Vse pritožbe zastopnikov moštva se predlože admiralu flote.

Na podlagi budgeta, ki ga je predložil finančni minister Snowden parlamentu, je plača nižjih častnikov znižana od $2.12 na $1.87 dnevno, starejšim pomorščakom od $1 na 75c in navadnim možem od 68c na 50c.

Wilfred Tomkinson, podadmiral atlantske flote, je obvestil mornaričnega ministra, da je treba nekaj storiti" in vsled tega je suspendiral manevre in odredil, da se bojne ladje vrnejo domov. V vladnih krogih je opaziti veliko skrb. Zadeva pride vsekakor na dnevni rad v parlamentu.

"The London Daily Mail" poroča, da je nepokoj med pomorščaki splošen radi znižanja plače. Kapitan bojne ladje "Iron Duke" je poročal, da ga je posetila deputacija 375 mož, ki so večinoma oženjeni in možje so protestirali proti vsakemu znižanju plače. Pomorščaki so imeli protestni shod v kantini in bili so tako razkačeni, da so pobili okna in svetilke.

London, 16. sept. — V angleški zbornici se nadaljuje vroča debata o budgetu in "rešitvi državnih financ." Liberalni voditelji, ki so že od nekdaj zagovorniki svobodne trgovine, se zdaj nagibljejo k carinskemu programu konservativcev. Winston Churchill, bivši torijski finančni minister, je zahteval, da Anglija skliče svetovno konferenco, ki naj uredi problem zlata. Rekel je, da je nedopustno, da imata Amerika in Francija dve tretjini vsega zlata v svojih rokah. To mora uničiti kredit drugih dežel in če ne bo druge odpomoči, je treba zavreči zlato valuto in poiskati drugo sredstvo izmenjave.

Green prezaposlen, da bi govoril stavkarjem

Washington. — Predsednik Ameriške delavske federacije William Green je prezaposlen, da bi nastopil na shodu tekstilnih stavkarjev v Pattersonu. Ko ga je s tem namenom obiskala delegacija stavkarjev, ji je odgovoril, da mu čas ne dopušča.

Green je prezaposlen z nastopi pred trgovinskimi zbornicami, rotarijanskimi klubi, cerkvenimi organizacijami, v kolegijih in pred Ameriško legijo. Stavkarji bi ga morali vprašati za nastop vsaj eno leto prej!

Brezposelnost v Angliji narašča

London, 16. sept. — Kakor poroča ministrstvo dela, se je število brezposelnih delavcev v Angliji, ki prejemajo državno podporo, pomnožilo zadnji teden za 38,412. Skupno število znaša danes 2,800,631.

Vodja fašističnega puča v Avstriji prijet

Dr. Pfriemer aretiran na jugoslovanski meji. Nečak vojnega ministra tudi v zaporu. Vlada bi rada razorožila fašiste in socialiste

Dunaj, 16. sept. — Današnje poročilo se glasi, da je bil včeraj aretiran dr. Walter Pfriemer, vodja štajerskega Heimwehra, ki je uprizoril fašistični puč zadnjo nedeljo. Vest pa še ni uradno potrjena. Pfriemerja so prijeli blizu jugoslovanske meje, ko se je skrival na domu svojega prijatelja grofa Bertholda Stuergha, nečaka znanega avstrijskega ministrskega predsednika, ki je bil med vojno ustreljen. Stuergha so tudi aretirali kot pučista. Včeraj so poročali, da je dr. Pfriemer ušel v Jugoslavijo.

Aretiran je bil tudi Karl Vaugoin, nečak sedanjega vojnega ministra in klerikalnega voditelja, ko se je izvedelo, da je sodeloval pri nedeljskem puču.

Avstrijska vlada se zdaj bavi z vprašanjem popolne razorožitve vseh privatnih organizacij, tako fašističnega Heimwehra kakor socialističnega Schutzbunda.

Knez Stahremberg, vrhovni vodja Heimwehra, ki je v zaporu, je danes imenoval grofa Karla Revertero za svojega naslednika v poveljstvu avstrijskih fašističnih sil.

Unija Avstrije in Ogrske se pripravlja

Sugestija je prišla v Ženevi, kjer so voditelji Lige obupali nad sedanjo situacijo

Ženeva, 16. sept. — V finančnem odseku sveta Lige narodov so včeraj razpravljali o možnosti združitve Avstrije in Ogrske ter administraciji obeh dežel po Ligi. Člani odseka so prišli na to misel, ko so spoznali, da je finančna in gospodarska rekonstrukcija Avstrije in Ogrske, kakršni sta danes, absolutna nemogoča. Obe deželi skupaj bi pa dobro vozili. Avstrija bi zalagala Ogre z industrijskimi izdelki, Ogrska pa Avstrijce z žitom.

Seveda bi moral ta načrt premagati velike politične ovire s strani dežel male entente, ampak Francija bi lahko odstranila te ovire, če bi se izrekla vsaj za carinsko unijo.

Število žrtev v Belizu naraslo na 2000

V porušeni katoliški cerkvi so našli 150 mrličev. Roparske čete plenijo razvaline

Belize, Britski Honduras, 16. sept. — Roparske čete so se vrgle kakor jate gavranov na razvaline tukajšnjega, od orkana razdejanega mesta in plenijo vse, kar jim pride pod roko. Domača policija je preslaba, da bi mogla biti kos banditom, ki so v neprestanih spopadih z reševalnim moštvom in nesrečnimi prebivalci.

Število mrtvih neprenehoma narašča; zdaj domnevajo, da naraste na 2000, toda natančno število najbrž ne bo nikoli znano. Včeraj so našli v razvalinah neke katoliške cerkve 150 mrličev, katere so takoj sežgali brez ceremonij.

Gandi presenetil delegate v Londonu

Ponižni indijski "svetnik" je takoj položil vse karte na okroglo mizo. Ponudil je Angliji partnerstvo Indije

London, 16. sept. — Mahatma Gandi, drobni in suhljati 62-letni možiček, ki pravi, da govori v imenu mutastih in izstradanih milijonov v Indiji, ima zelo ponižno in mehko besedo, ampak njegove besede so včeraj iznenadile stare angleške diplomate. Gandi se je včeraj prvič oglasil na drugi indijski konferenci v Londonu in takoj je razplel ves svoj program.

Počasi in mirno je Gandi povedal, da Indija mora imeti popolno samovlado; tudi indijska armada, finance in zunanje zadeve morajo biti pod kontrolo indijskega ljudstva. Indija in Anglija se lahko sporazumeta, koliko dolgujeta druga drugi — in Gandi misli, da Anglija dolguje več kot prva. Gandi noče podložnega dominijona, edino "purna svaraj" (popolna samovlada) more zadovoljiti vseindijski kongres, ki ga on zastopa.

Ko je "sveti mož" to povedal zelo mirno in ljubeznjivo, je nadaljeval v istem mehkem tonu, da Anglija, ki je danes v denarnih škripcih in na pragu ekonomskega bankrota, lahko dosti profitira od Indije, svobodne Indije. Lahko sta partnerja, ki bi ju vezala skupaj "svilena nit ljubezni," ne sila orožja. On priznava, da je Anglija v stanju držati Indijo s silo meča, toda ali bi ne bilo bolje za prosperiteto Anglije in Indije, če bi ju vezala ljubezen namesto meča? Svobodna in ljubeča Indija bi lahko bila Angliji zelo dobra pomoč za balanciranje budgeta!

Angleški delegatje so očitno strmeli, ko jim je svetniški Gandi ponudil ljubezen in finančno pomoč Indije v zameno za popolno svobodo. Toda rekli niso nič. Samo čudili so se. Najbrž niso bili pripravljeni na kaj takega.

Ko se je Gandi snoči peljal v avtu mimo kraljeve palače Buckingham, ki je vsa gorela v sijaju električnih luči, je vzkliknil: "Kakšna potratnost za vlado, ki ima deficit v svojem proračunu!"

Papež hvali Boga za pogodbo s fašisti

Pravi, da je zelo zadovoljen s sporazumom z Mussolinijem

Rim, 16. sept. — Papež Pij je včeraj govoril z grupo romarjev, ki so odhajali v Lurd in povedal jim je, da je zelo zadovoljen s sporazumom, ki ga je sklenil z Mussolinijem. "Zahvaliti moramo Boga, ki je uslišal prošnje vernikov po vsem svetu in nam naklonil pogodbo za mir z italijansko vlado," je rekel Pij.

EVROPA POSTALA AMERIŠKA KOLONIJA

Ostala bo vazalka, dokler se ne pojavi močan voditelj, da jo organizira, pravi Fimmen. — Njegovo mnenje o revoluciji, bankirjih, Rusiji in Ameriki

Ottawa, Canada. — (FP) — "Evropski narodi so postali kolonije Združenih držav. Iz sedanjih težkoč se ne bodo mogli toliko časa izviti, dokler se ne pojavi močan in drzen voditelj, ki bo razvnel ljudsko domišljijo in pridobil evropske narode, da pridejo skupaj in naslove ameriškim kapitalistom noto, v kateri bodo rekli: "Ako hočete imeti vojna posojila, pridite ponje!"

To je mnenje Edo Fimmena, tajnika transportne sekcije amsterdamske strokovne internacionale, ki se je na potu na Orient, kjer bo organiziral aziatski tajniški urad internacionale, ustavil v Ottawi.

"Skoraj v vseh evropskih državah se delavstvo boji, da bodo razmere še slabše, predno se obrne na bolje," je nadaljeval. "Razen Rusije so vlade vseh držav impotentne pri reševanju problemov in v očeh delavstva je postala demokracija pravi 'joke.' Spoznali so, da so vlade, katere so izvolili z velikim upanjem, le agencije mednarodnih bankirjev in da so pravi vladarji ameriški bankirji.

"Nemci so pripravljeni na vsak korak. Pripravljeni so podpreti kakršenkoli drastičen načrt, ako bi bil sponsoriran po močnem voditelju in ako bi bili prepričani, da bi ga tudi izvedel z jekleno odločnostjo. Ampak sedanji voditelji strank so brez odločnosti in poguma.

"V Nemčiji bo strmoglavil kapitalistični sistem, ako se ne zgodi čudež. Prizadevanja ameriških bankirjev, da bi ga rešili, so povzročila le še večjo odpornost med delavstvom.

"Amerika je bila dolgo časa evropska kolonija — kraj, kamor je Evropa pošiljala svoje odvečno prebivalstvo in svoj kapital, kar ji je prinašalo bogastvo in ji pripomoglo, da je reševala svoje socialne probleme. Izseljeni evropski delavci in kapital so pomagali zgraditi Ameriko; ampak veliko kapitala, katerega je Amerika poslala v Evropo, je služilo za njeno podiranje. To sicer ni bila direktna krivda Amerike; ampak ako bi bila Amerika posegla v evropske zadeve s pravega stališča, bi mogoče ne bilo prišlo do svetovne vojne.

"Jaz sem prepričan, da kapitalizem ni zadnja točka v evoluciji človeštva, ampak socializem, ki je njegov logični naslednik. Bolj kot kapitalizem razvije in organizira produktivne sile, za katere je prostor v njem, tem boljša bo prilika za prehod v novo socialno družbo potom ustavnih sredstev in metod. Ker je evropsko delavstvo občutilo vse grozote vojne, se želi izogniti krvavi revoluciji.

"Skoraj sleherni priznava, da je sedanja kriza porodila problem, ki zahteva radikalnega preokreta in ne samo malih reform.

"Stojimo na koncu epoha. Vendar ima evropsko delavstvo še potrpljenje. Zasledujejo pa z velikim zanimanjem eksperiment v Rusiji, kateri želi uspeha. Odločno bi se uprli vsakemu poskusu oborožene intervencije s strani katerekoli evropske vlade in posebno še odkar je Rdeča internacionala opustila stremljenje, da diktira Mednarodni federaciji strokovnih unij."

Komisarka dela vidi slabo zimo

Zaslužek se je znižal nad eno tretjino.—Mnogo družin strada že nad dve leti. — Državno zavarovanje neizogibno

New York. — FP) — Načelnica newyorškega departmenta za delo, miss Francis Perkins, poroča, da so bila izplačila mezd v državi New York za 36% nižja v avgustu t. l. ko istega meseca l. 1929, in 35% manjša kot v letih 1925-1927, zaposlenost pa 28 in pol odstotka. Samo v enem letu so se izplačila mezd znižala za 20%.

In zaposlenost ter plače še vedno padajo. V najboljšem slučaju, ako bi se razmere definitivno obrnile na bolje, bi bilo pričakovati tekom prihodnje zime majhen porast zaposlenosti in zaslužka. Situacije bi to ne spremenilo, po mnenju Perkinsove.

Ona je tudi rekla, da miloščinske oranizacije prejemajo prošnje za pomoč od ljudi, ki niso še nikdar v življenju iskali zunanje podpore. Mnogo družin je v državi, ki stradajo že dve leti, po mnenju Perkinsove. Ko so jo poročevalci vprašali za solucijo, je rekla, da ne ve za nobeno, zdi se ji pa, da je socialno zavarovanje proti brezposelnosti neizogibno. Rekla je tudi, da je proti "dolu," ampak je še veliko bolj poniževalno za človeka, ako mora biti lačen kot pa, ako prejema podporo od države.

Zapadna Avstralija se hoče odcepiti

Melbourne, 16. sept. — Politični krogi v Zapadni Avstraliji so začeli kampanjo za odcepitev in ustanovitev samostojnega dominijona. Zdaj je vsa Avstralija en sam dominijon pod Veliko Britanijo.

Kolera kosi v Mezopotamiji

Jeruzalem, 16. sept. — Epidemija kolere se strahovito širi po vsej Mezopotamiji. Doslej je umrlo blizu 800 oseb. Na tisoče ljudi je bolnih. Bolezen ogroža Arabijo in Palestino.

—Federated Pictures.

Protidelavski ministri v Angliji, ki zdaj delajo druščino MacDonaldu, odstavljenemu voditelju delavske stranke.

Socialno zavarovanje v Ameriki in Evropi

Socialisti v Penni za izredno zasedanje

Od governerja zahtevajo, da skliče legislaturo k zasedanju, da reši brezposelnost. Njihove konkretne zahteve

Reading, Pa. — Socialistična državna poslanca Darlington Hoopes in Lilith Wilson iz Readinga sta governerju Pinchotu poslala pismo, v katerem zahtevata, da v svrho reševanja brezposelnosti skliče legislaturo k izrednemu zasedanju.

"Ko ste 10. februarja razpravljali pred legislaturo o brezposelnosti", pravita socialistična poslanca v pismu, "ste razložili pittsburški in Lloydov načrt v Philadelphiji in izrazili mnenje, da imata ta dva in drugi slični privatni odbori v državi situacijo pod kontrolo in da ni s strani legislature potrebna nobena akcija.

"Sedaj je splošno znano, da je pittsburški načrt in prizadevanja drugih privatnih podjetniških odborov z ozirom na pomožno akcijo in reševanje brezposelnosti popolnoma bankrotiralo. Skupna vsota, ki je bila po teh odborih razdeljena med brezposelne, znaša manj kot en odstotek izgubljene plače.

"Pred nekaj tedni ste urgirali predsednika Hooverja, naj skliče kongres k izrednemu zasedanju, da ukrepa o sedanji izredni situaciji. Tudi namen tega pisma je, da vas čim bolj zagotovimo o resni potrebi in vas urgiramo, da skličete legislaturo k izrednemu zasedanju najpozneje do 1. oktobra 1931. Obljubili ste, da skličete izredno zasedanje v svrho, da ukrepa o javnih napravah. Radi tega je edino vprašanje, da se prične zasedanje prej in da uključite v pozivu tudi problem brezposelnosti.

"Legislaturi bi morale biti predložene v sprejetje sledeče mere: 1) Apropriacija za takojšnjo odpomoč. 2) Ustanovitev brezposelnostnega zavarovanja, iz katerega se naj deli podpora po številu odvisnih oseb brezposelnega delavca. 3) Sprejetje zakona za obdavčenje dohodkov in nadprofitov za vzdrževanje tega sklada. Ako pa vrhovno sodišče odloči, da je za tak zakon potrebno najprej amendirati ustavo, tedaj se bo moralo zvišati davke na dediščine in uvesti druge davke na bogatine. 4) Uvede se naj stroga preiskava glede cen življenskim potrebščinam, posebno glede cene kruha. Nečuveno je, da morajo delavci plačevati deset centov za hleb kruha v času, ko se prodaja pšenica po 25c bušelj. 5) Delovnik se naj skrajša za vse delavce na pet dni na teden in šest ur dnevno. 6) Podržavljenje nekaterih temeljnih industrij, predvsem elektrarske. Legislatura naj urgira kongres, da podržavi premogovno industrijo, železnice in banke, kar je minimalna potreba za efektivno socialno planiranje, ki je v splošnem priznavanju edina remedura proti brezposelnosti."

Hoover sklical novo konferenco

Washington, D. C. — Predsednik Hoover je v torek sklical konferenco ekspertov za gradnjo stanovanj. Vršila se bo v Washingtonu od 2. do 6. decembra. Namen konference je, da se zdrami stavbinska industrija, ki je brez malega povsod paralizirana.

Nemirne volitve v Penni

Pittsburgh, Pa. — V torek so bile v Pennsylvaniji lokalne primarne volitve, ki so bile spremljane z izgredi in škandali v mnogih mestih. V Pittsburghu je bil eden volilec obstreljen v konfliktu med zamorci in belokožci. Več oseb je bilo aretiranih radi volilnih sleparij.

Vladni biro izdal buletin, v katerem so navedeni razni sistemi brezposelnostnega zavarovanja

Washington. — Zvezni biroj za delavsko statistiko je izdal 400 strani velik buletin, v katerem so opisani vsi sistemi brezposelnostnega zavarovanja v Evropi in Ameriki. Razprava je vseskozi nepristranska in objektivna. Navedeni so argumenti za in proti zavarovanju s strani katerekoli skupine.

V Ameriki je v moči 79 različnih sistemov. Od teh so jih 15 uvedli delodajalci, 16 je kolektivnih, namreč jih vzdržujejo organizirani delavci in delodajalci in 48 je unijskih, t. j., da unije več ali manj skrbe za brezposelne člane.

Skoraj ravno tako veliko število različnih sistemov je uvedenih v Evropi. Biro pa je vseeno potegnil močno črto med ameriškimi in evropskimi sistemi. Ameriške imenuje "podpora", evropske pa "zavarovanje". Razen v industriji za moške obleke, so "podporni" sistemi v Ameriki le bolj teoretične kot realne vrednosti, ker delavcev je relativno le malo število, ki prejemajo podporo.

Devet držav v Evropi ima obligatno državno zavarovanje, osem jih ima prostovoljno in Švica ima obligatno in prostovoljno, kar je odvisno od krajevnih vlad.

V Evropi so od vsega začetka skupno zahtevale to socialno zavarovanje unije in socialistične stranke, podjetniki in javnost je bila proti. Čas pa je prinesel tudi spremembo javnega mnenja glede tega vprašanja, ki je sedaj na splošno naklonjeno socialnemu zavarovanju. Tudi mnogo podjetnikov je že prišlo do prepričanje, da je brezposelnostno zavarovanje potrebno. Kolikor je pritožb, so naperjene le proti hibam administracije in ne proti zavarovanju, pravi biro.

Tudi glede ameriških sistemov, ki so le kaplja v morju, ima biro svoje mišljenje. O njih pravi, da je nemogoče ugotoviti njih uspeh. Ako podjetnik upelje privatno zavarovanje za svoje podjetje in odslovi odvečne delavce, imajo tisti uslužbenci, ki ostanejo na plačilni listi, lahko večjo ali manjšo protekcijo; na splošno je pa tako zavarovanje brez pomena in lahko problem brezposelnosti le še poslabša, ker nudi manj prilik, da bi odslovljeni delavci zopet dobili delo.

Ako pa podjetje ne odslovi delavcev, pač pa jim izplačuje brezposelnostno podporo, je s finančnega stališča tak sistem lahko slab — v škripcih — medtem ko je s splošnega stališča uspešen.

Tendenca privatnega zavarovanja pa je, da pomnožuje armado brezposelnih, ker za podjetnika je ceneje, ako odslovi delavce kot pa, ako so na listi za podporo. In ker je konkurenca med podjetniki ostra vzlic grupaciji v ogromne korporacije, ni pričakovati niti večjega privatnega zavarovanja. Splošno zavarovanje za vso deželo bi bil najboljši sistem za Ameriko.

Nemška letalca izgubljena na poletu v Ameriko

New York.—Aeroplani in parniki iščejo ob obali severnega Atlantika nemško letalo "Esa" s tremi možmi, ki ima že dva dni zamude na poletu iz Lisbone v New York. Dva nemška letalca, Willy Rody in Christian Johannsen, in portugalski mehanik so poleteli iz Portugalske zadnjo nedeljo proti Ameriki. Moštvo parnika "Pennland" poroča, da je videlo letalo v pondeljek popoldne blizu kanadskega obrežja, kakih 395 milj od Halifaxa. Kasneje ga ni nihče več videl. "Esa" je imela priti v New York v torek zjutraj.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
PROSVETA
2657-59 South Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju, na primer (Avg. 31, 1931), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

136

Spavaj, spavaj . . .

Inženir Hoover bo sklical novo konferenco. Enkrat prihodnjo zimo, če ne prej, po novem letu. Porok za to je papa Green, ki je svetoval Hooverju, naj skliče konferenco.

Konferenca se bo tikala brezposelnosti. Papa Green je prišel na idejo—čudno, da papa dobi še kakšno idejo—da bi bila kampanja fehtanja za brezposelne zelo uspešna, če bi se delila po industrijah; vsaka industrija naj dobi svojo kvoto akcije. V ta namen je dobro, da inženir skliče konferenco, na katero naj povabi voditelje vseh industrij.

Pa bo konferenca. Dobrodošla! Saj ne bo prva. Hoover je prvak v konferenciranju. Kadar mu prihaja vroče, pa skliče konferenco ali imenuje komisijo. In ko je konferenca zaključena ali komisija razpuščena, je sklicana nova konferenca, da konferira o konferiranju prejšnje, in je imenovana nova komisija, da dožene, kaj je prejšnja dognala.

Malo manj kot pred enim letom je bila velika konferenca. Ko je bila končana, je inženir Hoover naznanil, da je bil sprejet program silne konstrukcije, pri kateri bo uposlenih najmanj milijon delavcev. Ta milijon pa še vedno čaka na delo—in zraven čaka drugi milijon in drugi milijoni. Kje je ostal program? Spava!

Medtem je bila cela vrsta konferenc in komisij, program velike konstrukcije pa še vedno spi. Zdaj pravi inženir—in za njim ponavlja papa Green—da je bilo med letom uposlenih pri javnih federalnih delih celih 39,000 delavcev; to število se poveča na 100,000 enkrat okoli novega leta (morda 1940)!

V Washingtonu, ob Potomacu, se lepo spi. Poletu dela elektrika hladno sapo in pozimi je toplo. Kako je drugod po deželi, naj skrbe komisije in konference. Nikogar ni, da bi malo podkuril ali vsaj podrezal z iglo.

Po drugih krajih—posebno v Mehiki, na Portoriki in v Centralni Mehiki—ki jih Jehova kaznuje, ker jih ljubi, je včasi kak bedast orkan, ki mlati deželo in melje hiše in ljudi. To je "act of God" in potem je dosti dela. Tako Bog skrbi za svoje otroke. Toda na naš Washington je ljubi Bog popolnoma pozabil in ne pošlje niti vetriča, da bi prevrnil na trda tla inženirja in druge mumije . . . Če bi vsaj enkrat padli po stopnicah, bi se morda zdramili . . . Morda, kajti verjetno ni.

Pa kaj, saj ne bi nič pomagalo! Bila bi nova konferenca in nova komisija. Zato je bolje, da spavajo—najbolje pa bo, kadar jih v spanju nekaj odnese. . .

Zločinski nagon

Časopisje beleži:

Mlad žogometar Howard Buck iz Akrona, O., je imel "kriminalne tendence." To se pravi, da se je nagibal k zločinskim dejanjem. Najrajši je ponarejal čeke. Delati se mu ni ljubilo. Bil je razdražljiv in večkrat ga je mučil hud glavobol.

Ker je bil večkratni gost v zaporih, so začeli medicinski znanstveniki na njem poskušati svoje nove teorije. Pred kratkim so ga operirali v državni bolnišnici v Massillonu, O. Odprli so mu črepinjo in našli, da je bila lobanja nekoliko udrta in tam je kost pritiskala na možgane. To so popravili, zaprli črepinjo in fant je danes—zdrav. Razdražljivost in glavobol sta prenehala. Dali je ozdravljen tudi "kriminalnih tendenc," je še prezgodaj reči, toda zdravniki upajo, da ga je tudi to minilo. Vzrok za abnormalno stanje in neredno življenje je bil odstranjen.

Ta vest—ki pa ni prva te vrste in uspešne operacije so že pri drugih odstranile "zločinski nagon"—se slabo ujema s kamnodobno teorijo o prosti volji. Na tej teoriji sloni še danes barbarsko kazensko pravo. Po tej teoriji bi si človek sam volil svoje defekte, ki ga delajo abnormalnega in nezmožnega za pravilno razumevanje stvari! Prosta volja je izrodek bolne domišljije, ki ni mogla razumeti vzroka svojih defektov.

Hooverjevi ekonomi nas tolažijo, da je dovolj denarja v deželi, toliko kot v dobrih časih. You bet. Saj je tudi dovolj vode v morju in jezerih kot vselej, kljub temu je večkrat suša na farmah. Farmarji bi se torej morali tolažiti z resnico, da je vedno dovolj vode na svetu!

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

(Dopisovalci in poročevalci domačih vesti, ki jih Prosveta prinaša dnevno v koloni "Glasovi iz naselbin," naj vselej podpišejo svoje polno ime in navedejo naj naslov, kar naj znači, da jamčijo za svoj prispevek. Poročila in dopisi naj bodo jedrnati, kratki in resnični; spisani morajo biti v dostojnem tonu. Na anonimna pisma in dopise se ne bomo ozirali.)

To in ono

Milwaukee, Wis. — Glove Electric Co. je ponovno znižala plače; to je stara, navadna pesem, toda v tem slučaju bolj zanimiva, ker priča o brutalnosti delodajalcev obenem pa o njih slepoti.

Naprimer: Pri imenovani družbi so v oddelku za topljenje svinca zaposleni delavci s plačo 40 centov na uro. Vsakih pet mesecev se morajo podvreči zdravniški preiskavi, ker dalje ko pet let ne prenese noben delavec tega dela — postane žrtev svinčene bolezni (lead poisoning), ki je tako strašna kot rak. Vročina v dotični delavnici znaša neprestano po 120 stopinj. Ko se pokažejo znaki bolezni, se delavca odslovi z običajnimi frazami — žal nam je . . . Za 40 centov na uro in povrhu še smrtonosno bolezen! Ali ni to suženjstvo?

Druga slika — v oddelku kjer rabijo strupene kisline (acid), porabijo delavci po dve do tri delovne obleke na teden — (kisline žgejo kožo in obleko). Zadnje tedne so ti delavci zaslužili pri delu čez čas — delali so po 11 in pol ur na dan — povprečno po 10 dol. Koncem preteklega tedna so jim naznanili znižanje plače. Delavci so se dogovorili, da skušajo delati pod novo plačilno lestvico par dni, da pokažejo družbi, koliko jim bo mogoče zaslužiti. Pa so pri 11½ urnem delu zaslužili po $5.40, dasi so delali na vso moč. Skušali so doseči sporazum z družbo, navajajoč vse težave, toda zaman. Strah pred brezposelnostjo jih je primoral, da so sprejeli družbine pogoje.

Po svoji stari navadi napadajo tukajšnji komunisti socialiste, posebno pa mestne uradnike, češ, da so hlapci kapitalizma. Fanatiki ne upoštevajo težav, katere imajo sodrugi v tem boju z večino v kapitalističnih rokah. Ljuto so napadli posebno šerifa Bensona, češ, da meče revne družine na cesto. Izdali so posebne mimiografirane pamflete, naštevajoč razne slučaje — v katerih "bo" šerif vrgel na cesto te in te družine. Resnica pri tem pa je, da nastopa šerif nadvse tolerantno in se ne pokorava zahtevam sodnij, predno ne izposluje za vsako izgnano družino vsaj za mesec dni časa, medtem ko skuša najti potom okrajne pomoči novo stanovanje. Takih slučajev je na stotine. Njegova taktika je, da predloži tako zadevo ponovno dotičnemu sodniku, navajajoč bedo in posledice take evikcije. Sodniki v vsakem potrebnem slučaju upoštevajo ugovor, medtem pa preskrbijo okrajne oblasti ali dobrodelne družbe novo stanovanje za dotično nesrečno družino.

Mi živimo vendar pod kapitalističnim sistemom in šerif je javni uradnik z mnogimi neprijetnimi dolžnostmi. Toda stori pa vse kar more, da ublaži bedo. Upoštevati pa mora tudi interese lastnikov hiš, ker med temi vendar niso sami bogatini. Tisoče delavcev ima mala posetva, od katerih vlečejo male najemnine. Kupljene so bile te hiše s krvavo prisluženimi prihranki. Stotine takih malih posetnikov je že to leto propadlo; imeli so zadolžena posestva, najemnine pa ni bilo mogoče dobiti. Poleg tega pa se najdejo slučaji, kjer gre za profesijonalne goljufe, kateri se stalno selijo, ne da bi plačali najemnine. V takih slučajih nastopa tudi šerif strogo — in kdo mu bo zameril? Pri naših radikalcih ne velja človek, ki ima eno ali dve koči, več za delavca. To je radikalizem brez logike, kateri ne bo nikdar prinesel uspehov fanatikom.

Nemci imajo sedaj v našem mestu svoj dom, ki se imenuje Deutsches Haus (Nemški dom). V načrtu so te organizacije imele posebno, veliko palačo, ki naj bi nudila dom vsem nemškim društvom. Imele so na razpolago že skoro 100,000 dol., toda namesto da bi gradili, so kupili sedaj prejšnjo Bahn Frey Turner dvorano na 12. cesti in North ave. Tukaj je sedaj središče nemškega kulturnega gibanja. Namen vodstva je, da potom dobička od tega poslopja prištedijo dovolj denarja za graditev posebnega doma, ki bo odgovarjal potrebam. Medtem pa se nadaljuje, v kolikor je to sedaj mogoče, z zbiranjem prispevkov in prodajanjem delnic. Če pride kedaj prosperiteta okrog onega slavnega vogala, bodo pričeli graditi — toda za enkrat so previdni — in dvorana je za sedanje čase dovolj prostora, poleg tega pa prinaša še dobiček.

Tudi vodstvu Slov. doma v naši naselbini se je svetovalo, da bi kupili S. S. Turn dvorano in se opozarjalo na gospodarsko krizo, katero so že takrat videli prihajati vsi tisti, ki so videli nekoliko dalje preko plota svojega dvorišča, toda v taboru modrih mož je nastala silna jeza, ko je Prosveta o tem pisala. Danes bi dvorana prinašala dobiček, medtem ko naša slavna lota požira polagoma še to, kar je ostalo. Toda, tako je pri nas — "narodni interesi" gotovih ljudi so zahtevali drugače — in sedaj imajo drugače.—**Spartak.**

Naše prireditve in naši ljudje

Cleveland, O. — V nedeljo 6. septembra smo imeli veselico in shod v S. D. dvorani na E. 109 in Prince ave. pod pokroviteljstvom soc. kluba št. 28 JSZ, pri čemur so sodelovali pevski zbor "Zarja", odsek soc. kluba št. 27 JSZ, kateremu vse delavsko priznanje. Skupno z "Zarjo" je nastopilo tudi 8 pevcev in 2 pevki od lokalnega zbora "Cvet", za kar jim v imenu soc. kluba izrekam na tem mestu najlepšo hvalo. Druga skupina tega zbora se ni udeležila, radi tega zbor ni mogel nastopiti samostojno. Iz kakšnega razloga se niso udeležili, bo morda poročal kdo drugi, od moje strani naj zadostuje to, da se jim vseeno lepo zahvalim.

Sodeloval je tudi soc. klub št. 27, kateri nam je pripomogel do nepričakovano lepega uspeha; občinstvu — kolikor ga je bilo v dvorani — je posebno ugajala enodejanska komedija "Medved", delo ruskega pisatelja Čehova. Igro so uprizorili Anton Eppich, August Komar in Viki Poljšak. Pokazali so, da so mojstri v svojih vlogah. In vse to so napravili brezplačno ter s tem pripomogli k zadovoljivemu moralnemu kakor tudi gmotnemu uspehu. Hvala jim! Hvala gre tudi F. Barbičevemu kvartetu za spretno in požrtvovalno delo. Mi jih toplo priporočamo klubom in društvom, kakor tudi posameznikom, ker to so zares izvrstni godbeniki. Hvala tudi našim vrlim kuharicam A. Zajtz in A. Hribar za točnost in uljudnost napram občinstvu.

Iskrena hvala gre tudi našemu sodelavcu in oskrbniku S. D. D. Joseph Zadniku. Vprašan je bil za pomoč pri bari in to le za časno, dočim je on, zavedajoč se, da pomaga zavednim delavcem, vztrajal ter skrbel, da je bilo občinstvo postreženo kar najboljše.

Il koncu tega dopisa naj omenim še to: Enkrat v prihodnji zimi bo naš soc. klub zopet imel svojo prireditev, katero podrobnosti bodo objavljene pozneje kakor tudi datum in kraj. Zato se apelira na tukajšnje delavstvo, da sodeluje z nami, ker le ako bomo delali združeno roko v roki, nam bo mogoče priti do cilja, po katerem stremi napredno delavstvo!—**Joseph Lever.**

"Domen," naša prva predstava

Detroit, Mich. — Četudi so bili vroči dnevi in ni izgledalo, da jih bo konec, je sedaj tudi teh zmanjkalo.

V teh dneh brezdelja se detroitska kulturna društva pridno pripravljajo za prihodnjo sezono dramskih priredb. In prav je tako! Toda z uprizoritvami iger v tujih dvoranah so bile vselej težkoče, katerih ne bi imeli, ako bi lastovali svoj dom. Da se te želje čimprej uresničijo, je ženski odsek Slov. nar. doma sklenil uprizoriti petdejanko "Domen" v korist SND dne 11. okt. ob 3. pop.

Igra "Domen" je bolj narodni igrokaz kot drama, slika tedanjih razmer na Slovenskem, kjer graščak s težko pestjo vlada njemu podložne kmetske vasi in si hodi hladit svoje strasti nad vaškimi lepoticami. Naravno, prišle so posledice. Kajžarskemu dekletu Meti, kateri je graščak obljubljal zakon, ker mu drugače ni hotela nasesti, se rodi nezakonski sin Domen. Prevarana in oropana svoje ljubezni in poštenja, se hoče maščevati, a nima poguma. Uda se v svojo usodo in trpi.

Domen že služi pri premožnem kmetu Jurci v vasi, kateri ima edino hčerko Anko. Domen jo vzljubi in Anka mu ljubezen vrača. Srečna sta in se veselita svoje mlade ljubezni, katero pazno prikrivata pred Ankinim očetom. Ali že se zbirajo temni oblaki po prvi solnčni zarji. Graškaku je Domen nebodigatreba. Iznebiti se ga hoče, da ne bo treba šteti dote, katero je iz strahu, da ga Meta ne osramoti, zapisal Domnu. Jurco nahujska, da Domen in Anka "lovita slepe miši." Domen mora proč!

Urh, kmetski fant, je v fantovskih letih ljubil Meto, katero mu je zapeljal graščak, zapije kmetijo in se klati s citrami po svetu, kjer skuša preboleti svojo uničeno ljubav. A ne more. Vrne se, da še enkrat vidi svojo Meto in da se maščuje nad zapeljivcem. Vidimo ga pri Jurci na preji, kjer se po starih navadah zbirajo dekleta, fantje, možje in sosedi, kjer vasujejo in modrujejo ter rešujejo vaške novice.

Jurčič nam že v prvih dveh dejanjih pokazuje poezijo vaškega življenja in poda sliko raznih predsodkov, hlapčevstvo, sliko ljudskih šeg in navad, ki so podedovane skozi stoletja od roda do roda, katere so še danes socialno zlo slovenskega kmeta trpina.—(Dalje prihodnjič).

Igra "Domen" bo uprizorjena v Radničkem domu, 1343 Ferry ave., dne 11. okt.—**J. G.**

Spet sem tu!

Seward, N. Y. — Gotovo si kateri čitatelj Prosvete misli, da me ni več na tem pukljastem, na glavo postavljenem svetu. Povem, da sem še živ in zdrav; tukaj se nahajam od polovice maja. Da se nič ne oglasim je vzrok, ker nimam kaj pisati; na farmah je vedno enako; delo gre kar po vrsti eno za drugim. Ker pa nevem, da bi bil že kakšen dopis od tukaj v Prosveti, zato hočem jaz malo opisati.

Slovencev je v tej okolici precej, samo farmarji, živino in kokošjerejci. Mleko oddajo tukaj. V Sewardu je velika tovarna farmarskih produktov in obratuje vsaki dan, petek ali svetek. Farmarsko mesto Seward je oddaljeno od New Yorka 230 milj, od Albany (glavno mesto države N. Y.) pa 60 milj in 15 milj od Cobleskill.

Svet je tod bolj hribovit, ampak vse obdelano, izvzemši nekaj malega, ker ima vsaka farma nekaj gozda in pašnike. Slovenci se tukaj dobro razumejo, to se vidi, ker imajo pogosto razne piknike in veselice — vse dobro obiskane. Imajo tudi društvo 688 SNPJ, ravno tako imajo društva v bližnjih slovenskih naselbinah — East Worcester, Coperstown in Little Falls.

Iz starega kraja sem dobil pismo, da so fašisti v Novi Sušici aretirali mojega nečaka, starega 22 let in sosedovega, ki je star 20 let, pod tožbo, da sta ona dva obstrelila z lovsko puško nekega fašista. Kakor sedaj čitam v A. S., katerega mi je poslal prijatelj, je dotični fašist umrl za dobljeno rano. Kako bo to izteklo, ne vem; ko dobim kakšno pismo, bom poročal.

Kakor sem zgoraj omenil, mi je prijatelj poslal izrezek iz A. S., kjer so to poročali, na drugi strani je pa tisto močvirnato polje g. Trunka. Tako sem imel zopet priliko enkrat še čitati, kaj piše moj stari prijatelj g. Trunk. V dotičnem članku je imel Clarence Darrowa na njegovem gostem rešetu, ki ne more skozi kar Prosveta piše, da ne bi g. Trunk z njegovimi dolgimi prsti premešal. Kakor sem rekel takrat, ko sem dotične Darrowe članke čital v Prosveti, da g. Trunk se bo malo pohehetal, pa bo Darrowa "ubil". In tako je! Namesto da bi njemu odgovarjal, pa pika le Prosveto, katera mu je še vedno v želodcu.

Vsa čast uredništvu Prosvete, da mu ne odgovarja več.

Še to: prijatelj mi piše s Travnika, Mich., da so jim kobilice vse uničile, razen sena in (se šali) da jih Bog biča, ker ne hodijo v hišo "gospudovo". Pravi tudi, da so tudi pobožnim vse snedle; najbrž dajo premalo cvenka v gospodov žakelj.

Frank Žagar.

Večerna šola

Chicago. — Večerna šola v Harrisonovi šoli prične dne 21. sept. Ta šola nudi poduk v angleščini za tujezemce, poleg tega pa nudi tudi srednješolske predmete, vežbo v rokodelstvu, knjigovodstvu, trgovini in tehniki, kakor tudi v slikarstvu in risanju, elektrarstvu in strojništvu. Tam učijo tudi španščino in francoščino in za ženske imajo poseben oddelek za gospdinjski poduk: kuhanje, šivanje itd. Tudi telovadba bo v teku za moške in ženske. Vpišete se lahko v katerikoli oddelek jutri zvečer (18. sept.) v Harrisonovi šoli na Marshall in 24th st. blvd.

—Federated Pictures.

Ernie Shaaf, natakar v Wrenthamu, Mass., obeta biti prihodnji svetovni boksarski prvak.

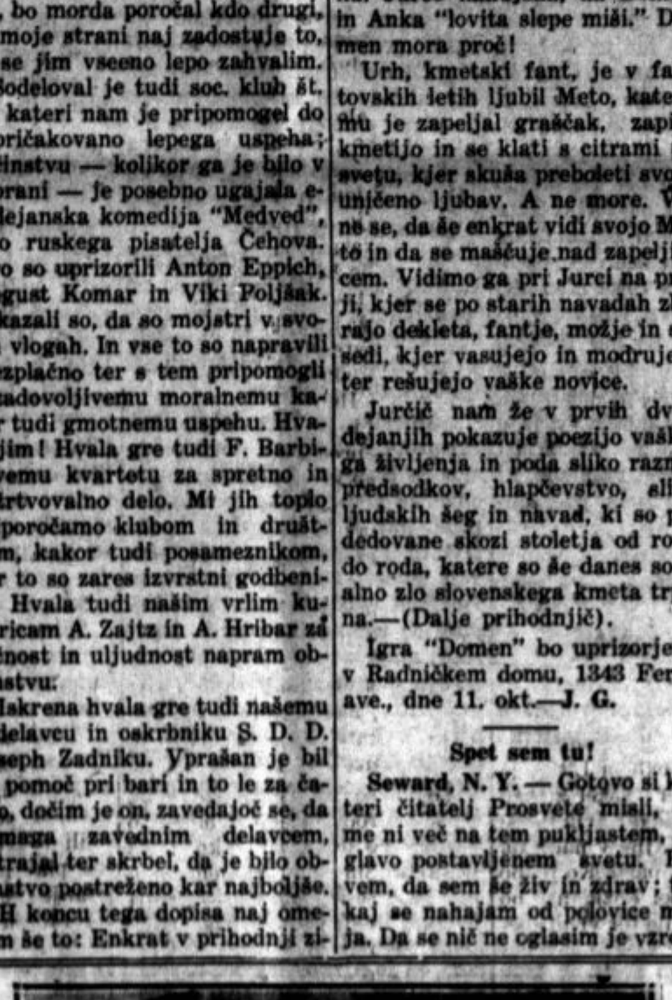

—Federated Pictures.

Oklahomski governer "Alfalfa" Bill Murray je dejal v svojem govoru na delavski praznik v Chicagu, da so bankirji dežele odgovorni za sedanjo krizo. Njegove besede niso bile brez efekta, kajti Čikažani so že izgubili preko sto milijonov dolarjev v propadlih bankah od lanske jeseni.

Prof. A. M. Low:

Znanost in sreča

Zadnji napad na znanost in znanstv trdi, da je stroj kriv vse nesreče in be svetu in da bi bil človek zadovoljnejši, mogel pozabiti na vse izume zadnjih sto

Kakor večina trditev v škodo zna vsebuje tudi ta celo "goro nesporazuma." dvomno je res, da bi bili nekateri možje ne med nami srečnejši, če bi mogli na vati do prvotnega stanja prvih ljudi. Je gi res, da imajo poljedelec, drvar in vodo prejšnjih časov v opisih nekih zgodovin navidezno zavidanja vredno vlogo.

A vzroke moramo iskati v tem, da imeli opisovalci življenja preteklih časo volj bistroumnosti in izkušnje, da bi znal ločevati med srečo in nesrečo, kakor zna danes. Sreča je relativen občutek. Če bi gi čitatelj, vzrasel v temni jami med dr ljudmi, ki so živeli isto tako v jamah in vse svoje življenje čebulo, ne bi imel pož po luči in dobri hrani iz preprostega ra ker obojega ne bi poznal. Znanost je ra la krog človeškega delovanja in zato tud veško sposobnost za občutenje sreče in čine.

Res je, še danes lahko čitamo, da s ljudje v davno minulih časih navidezn srečni ali da je mož — da navedemo po zen primer — po dolgem pojezdu krenil stišče, popival tam veselo pozno v noč dvignil naslednje jutro spočit, sedel na ga spočitega konja ter nadaljeval svoj Vprašanje pa je, da-li je takšen roma opis, ki vsekakor ustreza zahtevam star mantikov, tudi resničen! Ta opis je p na večino drugih značajev, ki bi jih bilo navesti: n. pr. na kuhinjskega vajenčka, v tistih časih po dvajset ur na dan pomiv sodo, na kuharja, ki so mu pozni gostje vsak trenutek zmotili nočni počitek, in n varja, ki ni poznal osemurnega delavnik

Nedvomno je, da neka majhna, pri rana družbena skupina v tedanjih časih znala nobenih skrbi na svetu, razen mor tike, a ogromno število mož, žena in ot živelo v okoliščinah, ki bi se nam zdele nes naravnost neznosne. Ali so bili ti srečni? Ali je bil srečen mož, ki je pomi ranega jutra do pozne noči, posodo, ali srečnejši od svojega modernega potomc mivalca posode, ki so mu na razpolago celo stroji? Vzgoja in znanost sta us človeškega duha na njegove neomejene ne možnosti, a stroj še ni tako izpopolnj bi napravil moža, ki mu streže, v ide pomenu neodvisnega. Nesreča tega sve melji večji del na zlorabi duha in telesa na dejstvu, da ju ne uporabljamo po na možnosti. Neozdravljiv bedak je ma nesrečen. Treba nam je neke mere pam se čutimo srečne ali nesrečne . . .

V mnogih ozirih nas je povedla z nedvomno do višje stopnje sreče. V stvu umetnosti — njeni pospeševatelji preveč pripravljeni za napade zoper znan najdemo, da je znanost znatno pomnožil vilo ljudi, ki so zmožni ceniti lepoto. Le liko tisoč ljudi je za Mozartovega živ morda slišalo genialno muziko nesm skladatelja. Kako majhno pa je to šte primeri z milijoni, ki jo poslušajo danes močjo radia in gramofona! Tudi če smat da je muzika po radiu v primeri z izvir liko manj vredna—ali ni bolje, da jo u milijoni ljudi nego peščica privilegiranc

Poleg tega je znanost z novimi in bo instrumenti povečala izrazne možnosti in s tem gotovo tudi mero užitka med nj ljubitelji. Nihče ne more trditi, da so železni instrumenti in šoljke nekdanjih proizvajali boljšo muziko nego današ kestri — in vendar očitajo znanosti, da j vila muziko iz primitivnega stanja divji brždanih ritmov do poduševljene kombi melodije, harmonije in meditacije — ka so kričeče disharmonije davnih ljudstev muzike!

Znanost je pomnožila zemeljsko sreč omogoča najvišjemu kakor najnižjemu k no in prijetno zabavo, veselje in pouk. P če, da razodeva z roko pisana in z arabe okrašena knjiga določeno, umetniško lepo a kaj nam daje več veselja: rokopisna k ali izdaja tisočih izvodov iste knjige, ki buje iste besede in obravnavajo isto snov de odgovora na to vprašanje pač ne mo dvoma, kajti naj bo veselje do posesti lepe ge še tako veliko, vendarle se ne more p jati z veseljem, ki ga prireja tisočim č ljem današnjih dni poljubna razmnožit knjige. A tisk je samo eden tistih izum je osrečil vse narode brez razlike.

Zdravilo za človeško nesrečo je dane nego kdaj znanost, dokler ne dosežemo tiste stopnje nasičenosti, ki nam bo omo spoznavati lepoto z našim duhom brez p čovanja čutnih organov.

Trditev, da je vedla znanost do zas tve mož in žena in s tem do njihove ne izdaja površnost v mišljenju. Da se č sužnosti nesrečnega, si moral biti pred nekoč svoboden, ker suženj po rojstvu je čajno s svojo usodo zadovoljen in si nič svobode. Ni tlačanstvo, temveč svoboda, ki moderneča človeka često nesrečnega. T stvo je morda zvezano s trdim delom, nik ne z odgovornostjo in potrebo razmišlj

(Dalje na 3. strani.)

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

SVETOVNI ŠAHOVSKI TURNIR NA BLEDU

Mladi slovenski šahist Pirc premagal prvi dan mojstra Njemcovića

Ljubljana, 24. avgusta 1931.

Svetovni šahovski boj med svetovnimi mojstri se vrši letos na Bledu. Začel se je včeraj in se bo vršil do konca septembra. S tem bo postal Bled vsekakor še mnogo bolj znan v svetu in tudi mnogo gostov je privabilo to v naše letovišče, posebno kibicev. Že pred tednom dni so dospeli vsi svetovni mojstri. Dospel je ...ski velemojster in svetovno znani šahist Njemcovič, dospel je dunajski šahist Kmoch, ki bo vodil turnir, dospel je Kashdan, dospel švedski mojster Stoltz, svetovni prvak Rus dr. Aljehin, dospel je Spielmann, Bogoljubov, Tartakover, Maroczy in drugi. Od naših šahistov pa so dospeli mojster dr. Milan Vidmar, profesor ljubljanske univerze in v Evropi znan šahist, dospel je mladi, nadarjeni in nevarni Pirc iz Maribora, dospel je Srb Kostić in Astaloš. Pirc je še zelo mlad in komaj nekaj mesecev ...n v šahovskem svetu, pa je dosegel že lepe uspehe in so uvičeno vsi šahisti pazili, kaj bo napravil na Bledu. In Pirc je postal res že prvi dan junak.

Na včerajšnji prvi dan turnirja je namreč Pirc premagal mojstra Njemcoviča v 28. potezi. Drugi zmagovalec je bil dr. Aljehin, ki je premagal Stoltza. Jugoslovanski šahist Astaloš bi bil skoro premagal ameriškega prvaka Kashdana, a se je partija končala remis. Vidmar je igral z Bogoljubovom, a je partija še nekončana.

Ta šahovski boj bo trajal tudi do konca septembra. Menjali se bodo igralci, vsak bo igral proti vsem zapovrstjo. Za Bled je to vsekakor dobra reklama. Ves šahistovski svet zasleduje tekme ter pridobiva tako Bled ... glasu. Prav zato se je tudi ta turnir inseniral na Bledu. Že ... zasedanju banskih svetovalcev so predlagali, naj bi za dvig ...jskega prometa storili kaj, kar bi privabilo tujce in razglasilo ...e letovišče. Predlog za šahovski turnir na Bledu je dal banski svetnik sodrug Golouh. In tako so se začele vršiti priprave in ...peli so, da res skličejo ta turnir na Bled. Zato je nekoliko ...ivno od univ. prof. dr. Vidmarja, da trdi v svojem članku v "Jutru," da smo pač Jugoslovani kerici, ker si v tej gospodarski krizi upamo pripraviti tak turnir. Tako-le pravi: "Neverjetno! Vsa Evropa se zvije v težkih gospodarskih krčih. Vsa Evropa pa ne premore v teh časih ...ike šahovske prireditve. Jugoslavija jo je zmogla. To imponira zunanjemu svetu. Nihče nam tega prisodil." — To je vsekakor pretirano in iz trte izvito. Nihče pri nas ne bo verjel, da je ...no naša država tako malo prizadeta po krizi, da lahko prenese takle turnir. Če je že vlada prisiljena znižati vse izdatke in ...o bržkone znižali tudi vse plače državnim nameščencem, je to ... najjasnejši dokaz, kako trda ... prede. Ob priliki takega turnirja res ne bi bilo treba delati reklame in govoriti pretirano o stvareh, ki so povsem proste. Kaj tajiti, ko nas tepe.

POSESTNIKU ODREZALI GLAVO

Truplo našli po 14 dneh. — Umora osumljena žena in sin

Pod Svetimi gorami leži prijazna vas Št. Peter. Ves ta kraj je znan zlasti vernim romarjem, ki romajo na Sveto goro, pa tudi letoviščarji so začeli prihajati v večjem številu semkaj. To dolino je razburil umor, ki so ga odkrili šele te dni. Pred 14 dnevi je izginil neznanokam neki posestnik, ki se je slabo razumel z ženo in sinom. Mislili so, da je odšel sam, toda zdaj so našli njegovo truplo v gozdu. Glava je bila odrezana in vsa razbita. Umora sta osumljene žena in sin tega posestnika.

Je to posestnik France Ulčnik. Je živel na svoji domačiji bolj v samoti izven vasi s svojo ženo Marijo. Nista se razumela in vedno sta se prepirala. V teh prepirih sta drug drugemu grozila z maščevanjem. Mož je grozil ženi, da bo vse zažgal, žena pa mu je večkrat zapretila, da ga bo spravila s sveta. Imela sta sina, ki je šel pred leti na Nizozemsko v rudnike delat, a se je pred nekaj meseci vrnil. Sin je domače prepire še poostril radi tega, ker je držal z materjo in tako sta oba stalno preganjala očeta in mu grozila ter ga zmerjala. Vsa okolica je vedela za njihove žalostne družinske razmere in prerokovali so, da se vse to ne bo dobro končalo.

Pred 14 dnevi je zvečer zagorel z velikim plamenom Ulčnikov hlev oziroma zidanica, ki je kaj kmalu pogorela do tal. Tedaj je tudi izginil Ulčnik in ljudje ne domači ga niso več videli. Opirajoč se na posestnikove pretnje, so domači govorili, da je pač Ulčnik sam zažgal klet ter izginil v tujino, kakor je vedno govoril. Sin France je prav tako izpovedal tudi orožnikom v Št. Petru. Prosil je celo orožnike, naj pomagajo iskati očeta. Orožniki so iskali, iskali so ga tudi drugi ljudje, a Ulčnika niso našli.—Našli pa so truplo.

Pred nekaj dnevi je neki kmet iz Zagaja imel opravka v bližini Ulčnikove domačije v gozdu. Zašel je na dokaj samoten in težko pristopen kraj. V nos mu je udaril strašen smrad razpadajočega telesa. Začel je iskati po okolici ter našel varno skrito moško truplo — brez glave. Takoj je začel sumiti, da utegne biti to Ulčnik, ki je postal žrtev zverinskega umora. Pohitel je k orožnikom v Št. Peter ter jih obvestil o najdbi trupla. Orožniki so takoj odšli z njim v gozd, kjer so v mrtvecu spoznali človeka, ki utegne, po starosti in postavi sklepajoč, biti Ulčnik. Ker je manjkala glava, je bilo sicer nemogoče ugotoviti identiteto. Poklicali so sodno komisijo iz Kozjega, ki je takoj v četrtek (20. avg.) dospela v gozd ter uvedla preiskavo. Kraj, kjer so našli truplo, leži kak poldrug kilometer od Ulčnikove domačije. Pokrito je bilo truplo z vejevjem. Začeli so preiskovati okolico in po vestnem iskanju našli kakih 70 metrov vstran ležati tudi glavo — Ulčnikovo glavo. Glava je pričala o strašnem početju morilcev: spodnja čeljust je bila popolnoma odbita, koža z glave je bila radi mnogih udarcev skoro vsa posneta, skalpirana, meso je bilo razcefrano, žile prerezane. Morilci so tolkli po Ulčnikovi glavi, dokler se Ulčnik ni zgrudil, nakar so mu še odrezali glavo ter zavlekli truplo v samoto.

Ulčnik je izginil tistega večera, ko je pogorela zidanica. Ljudje so po najdbi trupla takoj osumili tega zločina ženo in sina pokojnega. Sklepajo, da sta žena in sin nalašča sama zažgala zidanico, potem pa pobila Ulčnika na tla, mu razbila glavo ter zavlekla truplo v gozd, odrezala glavo ter posebe skrila glavo in posebe truplo. Orožniki so aretirali Ulčnikovo ženo in sina Franceta. Kot tretjega so aretirali nekega Antona Strmška, ker so ga osumili, da je morilcema pomagal. Pri zaslišev anju pred preiskovalnim sodnikom v Kozjem seveda žena in sin tajita vse, vendar se zapletata v protislovja. Vse pa priča, da so zločin izvršili domači. Pod težo dokazov bosta najbrž žena in sin kmalu priznala svoje dejanje.

DROBNE VESTI

Požar v Veliki vasi pri Krškem. — V hiši posestnice Marije Mežičeve je bila v četrtek proti večeru sama doma hčerka Marija, stara 20 let. Opazila je nenadoma, da je iz njihovega senika bruhnil ogenj in kmalu objel bližu stoječi pod, kozolec in hlev. Prihiteli so sicer kmalu gasilci, toda storiti niso mogli nič proti velikemu požaru. V seniku, kjer se je ogenj pojavil, je bilo spravljenega 12 voz sena in gorelo je kot velika baklja. Vsi objekti, ki jih je zajel ogenj, so pogoreli do tal. Pogorelo je 12 voz sena, slama, plug, stroji, gospodarsko orodje itd. Živina je bila k sreči na paši in je rešena. Škode je krog 70,000 Din. Požar je zanetila najbrže zlobna roka, ker je zadnji dve leti že nekajkrat začelo goreti, a so požar vedno v kali zatrli. To pot pa je končal z uničevanjem štirih objektov.

Kar z vozom na vlome. — Že večkrat se je pripetilo, da so prišli vlomilci h kaki trgovini kar z vozom, vdrli v trgovino, nabrali blaga, ga naložili na voz ter odpeljali lepo po cesti. Tako se je zgodilo spet v Ivanjcih v Prlekiji. Tatovi so odnesli iz trgovine Antona Slogviča vso manufakturo. V isti hiši je spal tisto noč poštni starešina Ogrin v prvem nadstropju, pa kljub odprtemu oknu ni slišal ponoči ničesar. Tatovi so prišli z vozom, odprli nasilno vrata s ceste ter prenesli vse manufakturno blago na voz ter se odpeljali. Osumljena je ciganska družba, ki je pred nekaj dnevi vozila tam mimo in se tudi ustavila pri trgovini Slogviča. Orožniki zasledujejo zdaj cigane.

Umrl Anton Pustoslemšek. — Je to radi jeseni ali kaj, da stare korenine umirajo druga za drugo? Spet poročajo, da je v Lučah v Savinjski dolini umrl 91-letni častni občan in nekdanji učitelj Anton Pustoslemšek. Služboval je v domači občini dolgo časa kot učitelj, a je radi preganjanja opustil državno službo ter se na svoji domačiji popolnoma osamosvojil. Postal je občinski tajnik, poštar in gruntar ter tako lože deloval v raznih organizacijah. Doživel je visoko starost. Pokojni Anton Pustoslemšek je oče direktorja dnevnika "Jutra" Rasta Pustoslemška.

Za hišico si je izposodil denar. — Na trboveljski postaji službuje železniški uradnik B., ki je že 15 let pri železnici uslužben. Te dni pa je preiskovalna komisija dognala, da je jemal denar iz potniške blagajne in da si je tako prisvojil krog 40,000 Din. Uradnik B. si je po 15-letnem trdem delu na železnici pač zaželel, da uresniči svoj davni sen, postaviti si lepo hišico. V okolici Litije je kupil parcelo ter začel zidati. Manjkalo pa mu je denarja ter si ga je vzel iz blagajne v nadi, da ne bo tega nihče opazil. Ko pa bo hišica vsaj na pol dozidana, bo dobil nanjo posojilo ter vrnil vzeti denar železniški blagajni. Pa so ga dobili pri tem uresničevanju svoje želje ter aretirali. Zdaj bo gotovo še ob službo, hišico in vse.

Izpostavljanje otrok v starih časih

Izpostavljanje otrok na Islandu. Vzrok: socialna beda

Na vseh primitivnih kulturnih stopnjah je moralo človeštvo skrbeti, da je reguliralo svoje razmnoževanje kar se tiče števila, ker bi bile sicer gospodarske katastrofe neizogibne. Tudi pri Germanih vidimo v starih časih take razmere. Pravica do izpostavljanja otrok je bila splošno znana in izvajana. Draginja in lakota je narekovala ljudem to barborsko početje.

Islandija, strašni, nerodovitni otok visoko na severu, nam nudi najjasnejše primere tega početja. Če se je poročil par, ki ni mogel pokazati določenega obsega svoje posesti pa so se jima rodili otroci, so družino izgnali iz dežele. Celo zakoniti jerob žene, ki je bil za zaroko, je bil izgnan, če se ni zavezal, da bo preživljal otroke. Leta 1000 je prodrlo na Islandijo krščanstvo, a del prebivalstva ga je sprejel le z dvema pogojema: da smejo še nadalje uživati konjsko meso in — da smejo še nadalje izpostavljati otroke . . . (Izpostavljati otroke t. j. znebiti se otrok s tem, da jih kmalu po rojstvu odložiš kam v samoto, kjer umro ali pa jih kdo vzame za svoje.)

Trajalo je potem še več let, da so z zakonom prepovedali izpostavljanje otrok; vendar pa so delali razliko med krščenimi in nekrščenimi otroci. Če si namreč plačal škofu določeno vsoto denarja, si nekrščene otroke smel izpostavljati še nadalje.

Bojazen in stiska je napravila ljudi tako strašne; pa tudi vraže in nerazumljene duševne pojave so storile svoje. Zgodovinarji pripovedujejo, da so očetje izpostavljali svoje otroke pogosto le radi sanj, v katerih jim je bilo "prerokovano", da jim bo storil otrok mnogo neprijetnosti. Neka narodna islandska pravljica pripoveduje o bogatem Islandcu Thorsteinu Egilsonu. Temu se je sanjalo, da mu bo žena rodila hčerko, ki mu bo povzročala mnogo preglavic. In ko je tik pred porodom moral Egilson na popotovanje na ljudsko zborovanje, je ukazal ženi, da mora otroka, če bo hčerka, takoj po porodu izpostaviti. Žena pa je prevarala moža; rodila je hčerko, a je ni izpostavila, marveč jo je pustila na skrivaj vzgojiti. Ta hčerka Helga je zrastla v lepotico, ki je res povzročila očetu mnogo preglavic.

Islandske kronike poročajo tudi o primerih, ko so se pravice do izpostavljanja posluževali le iz kake jeze. Neka žena je bila na primer tako jezna, ker je mož hčerko poročil z možem, ki ji ni ugajal, da je izjavila, da ne bo rodila več. In ko je rodila spet otroka, ga je izpostavila in rekla možu, da ne mara roditi otrok, do katerih nima vseh pravic tudi ona kot mati.

Tedaj so bili sploh neveseli, če se je rodila deklica namesto fantek. To je veljalo skoro za sramoto. Sin je bil staršem v ponos in čast in dobiček — ne pa hčerka. Če je imela kaka družina mnogo hčera in nobenih ali pa le malo sinov, je prav lahko doletela hčerke usoda izpostavljanja. Če se je rodila nova hčerka, so jo izpostavili v goro. Smeli pa so jo izpostaviti, dokler ni zavžila še nobene hrane.

Izpostavljeni otroci so postali popolna last tistih, ki so jih našli in vzeli k sebi. Napravili so jih lahko za sužnje. Če jih je kasneje hotel oče dobiti nazaj, jih je moral kupiti. Tudi potem, ko je bilo kaznjivo izpostavljati otroke, se je radi bede kljub pretečim kaznim dogajalo še vedno. In za te mnoge izpostavljene otroke so bili otvorjeni mnogi domovi za najdenčke. Njihovo življenje je bilo seveda težko in zaničevano.

Znanost in sreča

(Nadaljevanje z 2. strani.)

Možje in žene našega časa so bili hipoma obdarovani z relativno kratkim delovnim časom in samo, ker ne umejo pravilno izkoristiti prostega časa, trpijo in se čutijo nesrečne. To ni posledica vzgoje, temveč prepogosto zelo slabe vzgoje. Več vzgoje in več znanosti, to je lek.

Tisti, ki zvračajo krivdo za svojo nesrečo na našo znanost, bi menda rajši videliš, da bi se vrnili časi, ko so bili ljudje sicer umazani, toda srečni v svoji umazanosti in propalosti, ker niso poznali pomene higiene. Ti odrešeniki sveta zahtevajo, da bi se morali odpovedati svojim hišam, svojim kanalizacijskim napravam, svojim vodovodom, svojim knjigam, skratka vsemu, kar se proizvaja v tovarnah in delavnicah, da bi se obudila k novemu življenju blagoslovljena doba z mahom poraslih koč. Ne verjamem, da bi imel takšen eksperiment kakšen uspeh in da bi bil sploh mogoč. Ena tistih nevarnih bolezni, o katerih pisatelji zgodovinsko romantičnih dogodb tako vestno molčijo, bi kmalu pobrala polovico človeštva, med tem ko bi druga polovica poginila od gladu. Seveda, potem bi bili vsi srečni, a jaz osebno bi le rajši nadaljeval manj nevarni eksperiment življenja med sodobnimi okoliščinami!

Zanikati dejstvo, da se nagiba človeštvo k razvoju naprej, k razvoju, ki ima prej dobre nego slabe tedence, pomeni zanikavati evolucijo prošlih stoletij. Pomeni zavidati prašiča, ker živi v nevednosti zadnjega dne v svojem svinjaku!

Mislimo rajši na to, da bi se morali požuriti, kajti nas, ki živimo danes, bodo nekoč primerjali s starimi Egipčani in z divjaki v primeri z ljudstvi in plemeni, ki jih bo usoda nekoč postavila za naše namestnike na zemlji . . . —Žis.

Delavsko podjetje v škripcih

Delavci posodili polovico plače, dokler finančna kriza ne mine

Indianapolis, Ind. — (FP) — Vsi uslužbenci Columbia Conserve Co., ki je v njihovih rokah, so odglasovali, da bodo pustili v družbeni blagajni polovico plače, dokler se finančno stanje ne izboljša. Uslužbencev je 143 in vsi razen dveh imajo tedenske plače.

Podjetje garantira delavcem stalno delo skozi vse leto in minimalno plačo, ki znaša za samca $20 na teden in za oženjenega $30. Oče ali mati enega do treh otrok prejme za vsakega tri dolarjev več na teden. Pri upravi imajo vsi delavci glas in nastavljajo ali odstavljajo sami uslužbence, delovodje in upravne funkcionarje. Imajo tudi redna predavanja o ekonomskih in socialnih problemih. V vsaki večji stavki se tudi odzovejo s prispevki iz družbene blagajne ali pa z blagom. Podjetje je pri bankirjih in kapitalistih na črni listi.

Tretja bombna eksplozija v uradu stavkarjev

Pittsburgh, Pa. — Vozniki taksijev, ki so na stavki že več mesecev, so bili v svojem uradu zopet pozdravljeni z bombo solznico. Eksplozija, ki je že tretja v šestih tednih, se je zgodila ponoči in več oseb, ki so spale v sosednjem poslopju, je bilo od plina omamljenih.

Bombe imajo enake serialne številke kot jih je rabila policija, ko je bila stavka na vrhuncu, kar je za policijo velika uganka.

—Federated Pictures.

Portugalske čete so udušile najnovejšo vstajo, toda nemiri na Portugalskem se nadaljujejo.

NAŠE TELO IN ZDRAVJE

KISLO ZELJE PODALJŠUJE ŽIVLJENJE

Kislo zelje je pri vseh civiliziranih narodih več ali manj cenjeno hranivo, v severnih deželah bolj kakor v južnih. Kneipp je dejal nekoč, da je čital v neki knjigi, da so uporabljali v rimskem cesarstvu celih 600 let zelje in zelnico kot zdravilo.

Prav po pravici je ta jed splošno priljubljena, saj je pa tudi visoke zdravstvene vrednosti. Zaradi tolikih načinov priprave je tudi zelo okusno in ugajajoče hranivo. Po svojem obsegu staničevine in milih kislin pospeša v izdatni meri tek in prebavo. Zaradi vrenja, ki ga povzroča, je zeljna staničevina v celóti prebavljiva in jo zato tudi ljudje s slabim želodcem radi uživajo in dobro prenesejo. Posebno sirovo zelje napravi dober želodec, pospešuje tek s tem, da draži želodčne živce oziroma prebavne žleze k večji delavnosti. Navadno zelje je mnogo bolj prebavljivo kakor močno napihujoče vrste, n. pr. belo ali rdeče zelje.

Kislo zelje ima mnogo vitaminov vseh vrst (A. B. C. in D. vitaminov); enako bogati vitaminov so le še paradižniki. S to obilico vitaminov krepi kislo zelje telo v njegovi življenski sili, zboljšuje kri in oživlja presnavljanje. Mimo vitaminov je vsega uvaževanja vredna tudi kopica rudninskih snovi v kislem zelju. Kisline in lužine so v njem skoro v enakem razmerju. Da, celo mal presežek lužin so dognali, kar daje kislemu zelju še posebno važnost kot hranivo.

Vsebina kislega zelja na C. vitaminu je posebne važnosti. Ta okolnost je velikega pomena ne le v nevarni zimski dobi ko osiromašijo druga živila zaradi izsušenja in preležanja na vitaminih in je mnogo pripomogla k obrambi proti škorbutu, temveč je igralo kislo zelje posebno kulturno vlogo, ker je obvarovalo posadke jadrnic pred nevarnostjo škorbuta, ki jih je na dolgi poti pri izključni konzervirani hrani pogostoma v velikem številu ugonobil. Posebno važno sredstvo je kislo zelje proti lenivosti črevesja, posebno pri tako zvanem ohlapljenju in mrtvičnosti črevesja. Že dolgo priporoča znani nemški strokovnjak prof. Noorden kislo zelje proti trajnemu zaprtju. Omehčanje napravi kislo zelje z mehanično dražitvijo po svojih rastlinskih vlaknih in z vplivom mlečne kisline. Kneipp priporoča pri zapečenosti zjutraj na tešče piti malo čašo zelnice in krožnik širovega kislega zelja kot lahko, ceneno in najboljše zdravilo. Proti gorečici (zgagi) pomaga uživanje svežega, sirovega ne izžetega kislega zelja (po obedu nekaj žlic).

Znameniti prof. Mečnikov v Parizu, veliki propovednik podaljšanja življenja s črevesno higijeno, priporoča kislo zelje zaradi bakterij mlečne kisline, ki jih vedno vsebuje kislo zelje, naravnost kot sredstvo za podaljšanje življenja in izvrstno pomlajevalno sredstvo. Kneipp priporoča za okrepitev želodca vsak dan zelnico, ki se nabere v kadeh, in sicer eno do dve žlici trikrat na dan. Nadalje je kislo zelje velikega pomena tudi kot sredstvo zoper gliste. V to svrho se jemlje sirovo na tešče ali pa sredi popoldneva med obedom in večerjo.

Posebnega pomena je kislo zelje že stoletja v ljudskem zdravstvu proti sladkorni bolezni. To izkustvo je tudi, kakor vse kaže, znanstvena medicina pričela v polni meri upoštevati. Prof. Voigt v Tuebingenu govori o tej lastnosti sirovega kislega zelja v "Muenchener medizinische Wochenschrift" in izjavlja, da je predvsem množica vitaminov v sirovem kislem zelju tista snov, ki ji je pripisovati zdravljenje te bolezni. Na koncu moramo še omeniti pomen sirovega kislega zelja pri jetiki. Vzroka za njegov učinek je iskati tudi tukaj v zastrupljevalnem in splošno okrepčevalnem vplivu kislega zelja na telo prav posebno zaradi obilice vitaminov in redilnih soli. Prof. Hartmann opozarja v novejšem času posebno na te zdravje pospešujoče lastnosti kislega zelja in priporoča prav izrecno, da ga je treba uvrstiti na jedilni list jetičnikov. Vsakemu jetičniku bi bilo treba zaklicati: Jej vsak dan kislo zelje!

Iz doslej povedanega je jasno, da je predvsem uživanje sirovega kislega zelja posebno zdravo. V kuhanem kislem zelju, ki ima sicer tudi svoje prednosti, odpade delovanje bakterij. Prav prikladno je zato dodajati kuhanemu kislemu zelju še zelnice iz kadi in zmešati nekaj sirovega kislega zelja med kuhano. Zelnico uporablja Kneipp tudi kot vnanje zdravilo. Zelnica čisti, razkužuje, hladi in leči. Pri urezninah in posebno pri opeklinah pomaga izvrstno. Pri opeklinah uporabljamo pogostoma obkladke z zelnico ali pa oblagamo opečeni ud s kislim zeljem. Uspeh je prav očividen. Stare, težko celjive gnojne rane se ozdravijo pod takimi obkladki prav hitro. Pri zmečkaninah, vnetjih in vgrizu strupenih žuželk so obkladki z zelnico prav izvrstni. Tudi pri vnetju oči in ušes opazimo kaj hitro uspeh, če nakladamo na bolni ud kislo zelje.

Kar se tiče spravljanja kislega zelja, je treba poudariti, da se nikakor ne sme jemati preveč soli. Kot pridodatek so posebno priljubljene brinjeve jagode in tudi kumino uporabljajo. Kneipp priporoča pridati kislemu zelju še grozdja. Tako pripravljeno posebno okusno kislo zelje imenuje on "praznično zelje". Prav zanimivo je tudi dejstvo, da se je v zadnjih letih razvila v Združenih državah pravcata zdravilna industrija, ki prodaja zelnico pod imenom "sauerkraut-juice" na debelo. En trgovski list poroča o tem: "Edinstvena panoga zeljne industrije je prodajanje zelnice. Doslej se ni nihče brigal za to vodo, sedaj pa je veliko povpraševanje po njej in jo v ogromnih množinah razpošiljajo, ko je večina spoznala veliko zdravilno vrednost te prej tako omalovaževane vode. Pravijo, da kupujejo zelnico v velikih množinah šole za redno dieto sportnikom. Uporaba zelnice v Ameriki raste od dneva do dneva in jo tudi zdravniki vsestransko priporočajo."

Kislo zelje, to ceneno pa vendar tako dragoceno hranivo in zdravilo za mlade in stare bi morali siromaki kakor bogatini veliko bolj ceniti. Sebestian Kneipp je bil prav poseben ljubitelj kislega zelja in ga je hvalil z besedo in knjigo. V resnici je kislo zelje jed, ki zasluži v polni meri pridevek: okusen, redilen in zdrav.

California Fruit Exchange posluje v vseh okrožjih države, kjer raste grozdje

California Fruit Exchange družba posluje v vseh priznanih vinorodnih okrožjih države, ter se tudi peča s prodajo vsakovrstnega grozdja. Vsled velike izbire je omogočeno kupcem grozdja iz raznih krajev, da si po želji nabavijo potrebno grozdje. Ta družba ima velike množine grozdja iz južne Kalifornije, kot n. pr. iz Sacramento in San Joaquin doline, in uradi družbe so v Exeter, Fresno, Modesto in Lodi. Družba je v stanju, da zalaga grozdje iz Sacramento in American River okrožja, kakor tudi iz Florin-Elk Grova, naravnost iz glavnega urada v Sacramentu. Pošiljalo se bo iz Napa, Solano in Mendocino okrajev. Kupci, kateri žele črno ali belo vinsko grozdje iz kateregakoli teh krajev, ga lahko dobe od California Fruit Exchange družbe.

Vsled manjšega pridelka grozdja bodo pošiljatve istega manjše v letu 1931, toda kakovost grozdja, katerega bo ta družba razpošiljala bo istotako dobra kot prejšnja leta. Družba se je potrudila, da oskrbi le prvovrstno blago, in tako zadosti svojim obljubam, ki jih je dala v oglasih v večih, velikih južnih tržiščih. Kupci grozdja od te družbe po vseh državah bodo imeli dobiček od tega truda. Vinsko grozdje, ki se bo dobilo potom California Fruit Exchange, bo poslano v zabojih znanih pod imenom Los Angeles ali California zaboj, včasih imenovanih tudi zaboj št. 1, in nekoliko lažji zaboj št. 2. Povrh tega se bo grozdje djalo v katerikoli zaboj ali posodo, katera je za trgovino primerna in zaželjiva. California Fruit Exchange družba je največja organizacija te vrste v državi, ki se peča s prodajo sadja in grozdja vsake vrste. Njen velik delokrog in velike množine blaga omogoča, da lahko zadovolji še tako izbirčnega kupca. Inšpekcijske izkaznice federalne vlade, ki potrdijo vrsto in kakovost blaga, se na željo vedno dobe pri California Fruit Exchange družbi.

BRATJE

Spisal Zvonimir Kosem

I.

Ob tihi vodi sem sedel in bil žalosten, kajti krivico so mi storili hudobni ljudje; spoznal sem, da ni pravice na svetu — moje srce je pa še upalo, da pride dan kesanja in pokore za vse ljudi, dan odrešenja, ko bo ljubezen iztrebila zlobo iz vseh človeških src in se bodo vsi ljudje objeli kakor bratje.

Na gozdove sem gledal, na visoke, v obžarje zahajajočega solnca kipeče vrhove, za katerimi se je gibal veter in valil nad njimi vedno nove oblake proti severnim goram. Večer se je bližal. Sence gorovja so se raztezale preko vode do samotne hiše sredi polja. Dim, valeč se iz nizkega dimnika, je črtal v sencah črno vijugo in se gubil ob vodi med vejevjem vrb in jelš.

Moje rame se je dotaknila nevidna roka.

"Krivico, praviš, da so ti storili hudobni ljudje?" mi je zadonel na uho znan glas. Kraj mene pa je počenila nabuhla vreča, ob njej človek v beli obleki, človek mlad, z veselimi očmi. "Z menoj pojdeš, brat, k stricu Rupertu, kateremu nesem od tete Celestine to skromno darilce, nekaj jabolk. In okusil boš pravico, po kateri hrepeniš."

Vprašal sem:

"Ali nisi ti Remigij, ki se mi je prikazal nekoč v sanjah? Po vrtu si hodil, pod svetočimi breskvami, in se pogovarjal z lišČki. Da, ti si Remigij, po glasu te poznam."

"Prav tisti," je odgovoril beli človek. "In ne veš, kako sem vesel, da sem te našel, brat! Pri stricu Rupertu boš deležen ne samo pravice, marveč tudi prave človeške ljubezni!"

Vprašal sem:

"Remigij, pa ti smem verjeti? Ali mi ne pripoveduješ pravljice? Ti ne živiš v XX. stoletju, da govoriš o ljubezni, Remigij?"

"Človek iz XX. stoletja!" se je nasmehnil Remigij. "Ko boš stopil z menoj v zlato dobo, v kateri živimo bratje, ne boš več izpraševal. Zlata doba ti bo odprla oči. Tvoj vek, brat moj, smo prečrtali s črnim križem; prečrtali tiste vaše pravljice, tiste debele knjige o bojih, o junaštvu, o slavi, o časti, o premoženju in bogastvu, knjige, ki jih hranimo v muzeju. Stric Rupert, ki je dal ta muzej zgraditi, mi je pripovedoval čudovite stvari, ki so se dogajale nekoč na svetu. Ljudje so se vozili že z železnicami, parniki in zrakoplovi, mesta so imeli razsvetljena z elektriko, gospodinje so kuhale z elektriko, po delavnicah je hrumelo na tisoče raznovrstnih strojev, ki so nadomeščali delavske sile — vendar so bili ljudje še napol divji, čeprav so mislili, da so na vrhuncu napredka. Bil je to le zunanji napredek, naznotraj so bili ljudje še strašne zveri. V tistih divjih dobah so se streljali s puškami in topovi, se obmetavali z bombami in granatami in si sekali drug drugemu glave z meči in sabljami. Kdor je zmagal — tega so slavili. A gorje premagancem! Sužnji so bili. Zmagovalci pa so pisali grmade knjig, v katerih so slavili vse tiste, ki so se bojevali najbolj divje. Videl sem v muzeju topove, puške, bombe, granate in še razno drugo morilno orožje iz tistih časov in se nisem mogel dovolj načuditi."

Rekel sem:

"Ti si se čudil, jaz se ne čudim, ker me še obdaja duh divjega veka, ki živi v znamenju krivice. Ali me boš kmalu rešil, Remigij? Trudno je moje srce in krvavo od samih ran."

"Še nekoliko trenutkov, brat, in tvoje srce se bo odpočilo, bo ozdravljeno — tvoje hrepenenje bo utešeno. Ne več v gnusobi krivice — v zlati dobi boš živel, med ljudmi, ki si jih snjal vse življenje. Bratje te že čakajo. To so tisti bratje, ki so izrvali iz sebe glavno korenino vsega zla, sebičnost. Nekoč je gospodovala na svetu zloba — v zlati dobi ne poznamo zlobe, poznamo samo ljubezen."

In Remigij je utihnil.

V tišino, ki je nastala, se je zasekal plosk vesel in naju obadva vzdramil. Remigij se je dvignil in pogledal po vodi navzdol.

"Sinovi strica Ruperta so. Zdaj se odpeljemo, brat."

II.

Blesk šestero golih, gibajočih se rok v mraku, mahljaji šestero kostanjevorjavih vesel po vodi, izza visokega ločka glasovi:

"Hodaj — hoo!"

Čoln je trčil ob breg.

Troje mladeničev se je dvignilo iz čolna; vsi veseli, smehljajoči.

Remigij me je popeljal v čoln.

"Bratje, ali veste, kaj sem našel tu ob vodi? Človeka iz XX. stoletja. Krivico so mu storili hudobni ljudje in žalosten je bil, ko so ga zagledale moje oči."

Mladeniči so rekli:

"Z nami, brat, v zlato dobo! S krivico so te pojili, ti pa si hrepenel po pravici in ljubezni, zato ti bosta dodeljeni pravica in ljubezen."

In dvignilo se je šestero rok, šestero vesel je zamahnilo.

In zopet troje grl skozi mrak:

"Holaj—hoo!"

Po tihi vodi navzdol je švignil čoln.

III.

Stric Rupert nas je čakal v pristanišču, za dolgo vrsto jadrnic, na katerih so pod nagnjenimi jadri prepevali mornarji. Že od daleč nas je pozdravljala iz mesečine bela roka. Ko pa smo poskakali iz čolna na kopno, se je posvetil tik pred nami obraz strica Ruperta, smehljajoč se in v mesečini belejši od mramorja.

Kdaj smo posedli v kočijo, ne vem, tudi ne, kdaj sta potegnila iskra konja, kajti vse se je gibalo okrog mene kakor v sanjah. Pred menoj se je lesketal samo obraz strica Ruperta.

"Pa da si mogel živeti v XX. stoletju, v veku zlobe, napuha in lakomnosti?" se je čudil stric Rupert ter me gledal, kakor gleda človek v knjigo z neverjetnimi pravljicami. "Čudovito, čudovito . . . No, zdaj si rešen, brat."

Jaz sam sem se čudil.

"Gospod Rupert, povejte mi, kdaj se je pričela zlata doba?"

"Vidi se ti, da si prag zlate dobe komaj šele prestopil, brat," mi je rekel stric Rupert prijazno. "Ne imenuj me "gospoda" — te besede mi ne poznamo. Tvoj brat sem in brat vseh ljudi. Tu ni ne gospodov, ne hlapcev. Vsi smo bratje. Brata me imenuj! Seveda — dolga tisočletja so naju ločila — — ali sčasoma se boš privadil našim običajem."

Remigij je vzkliknil:

"Stric Rupert, jutri razkažete bratu muzej! Danes še gleda z očmi svojega veka, jutri bo gledal že z našimi očmi — z očmi zlate dobe."

"Muzej se že vidi," je pokazal stric Rupert v daljavo. "Tam, glej, brat — tista kupola —"

Vrtovi — hiše, hiše — vrtovi, v mesečini okna blesketajoča, drevje belo. V daljavi iznad vrtov kipeča ogromna kupola, kakor pozlačen hrib.

(Dalje prihodnjič.)

Milan Medvešek:

RUDARJEVA HČI

Anica ga je skušala sočutno tolažiti. Mehko ga je poljubila misleč, da mu bo z nežnostjo pregnala težke in pereče misli. Ni se ji posrečilo. Dolfi je bil ves večer mrk in ozlovoljen.

Nekega večera, ko sta se zopet sestala, je Dolfi takoj opazil, da ima Anica danes nekaj posebno važnega povedati. Pogledal jo je od strani v obraz in dejal: "Le na dan z besedo, Anica! Kaj mi imaš povedati?"

"V Ameriko pojdem!" je odločno dejala Anica.

"V Ameriko?"

"Da, v Ameriko, moj rojstni kraj. Tam si bom prislužila nekaj denarja in nato se povrnem k tebi za vselej."

Dolfi se ni mogel sprijazniti z njeno namero. Ona ga je nežno tolažila: "Kmalu se bom vrnila in potem se bova združila za vedno. Vidim, da dvomiš. Česa se bojiš? Zaupaj mi, dasiravno sem mlada. Ne bojim se življenja v tujini! Bojevala se bom z vso silo proti vsemu, kar bi imelo povzročiti najino nesrečo! Trda je moja volja in se ne bo nikdar uklonila zapeljivosti tujine!"

Dolfi jo je žalostno gledal, oči so mu bile vlažne. Anico je bolel njegov pogled in tolažeče je nadaljevala: "Ti boš moj vodnik in kadar se bom nahajala v negotovosti, trpljenju in razvratu, takrat si prikličem v svojo dušo tebe, tvojo ljubezen — najino življenje."

Še en teden sta preživela skupaj in nato je prišel dan odhoda.

Bilo je krasno jesensko jutro. Izza gor je vstajalo solnce in gorelo kakor čisto zlato v ugašajoči jutranji zarji.

Anica je stopila v vlak v zadnjem momentu. Dolfi je stal na peronu in zrl za njo. Ni vedel, kje se nahaja, telesa ni čutil, njegova duša je splavala z njo. Počasi se je zavedel, solze so mu tekle po licih in čutil je, da se je od njega odtrgalo nekaj — del njegovega življenja.

III.

Anica je dospela v Trst. Od tam je poslala prve pozdrave Dolfu. V Trstu je ostala tri dni, predno se je ukrcala na parnik. V tem času si je ogledala mesto, katerega kličejo "srce Slovenije". Tu in tam je srečavala Slovence, kateri so potihoma šepetali v svojem materinem jeziku, boječ se, da jih črna srajca obsumi in prične preganjati. Črnosrajčnike je zaničevala odkar je poznala Dolfa. On ji je velikokrat pripovedoval o strašnih krvoločnostih in nasiljih, ki jih oni izvršujejo nad našimi preprostimi in mirnimi ljudmi. Dolfi je bil doma iz zasedenega ozemlja.

Četrti dan se je ukrcala na parnik, ki se je pričel počasi premikati, sirene so brizgale in tulile poslovilno, žalostno pesem. Anica je slonela na krovu in se z bolestjo v srcu poslavljala od suhe zemlje. Neznano bridko ji je bilo pri srcu. Mislila je na Dolfa, Jugoslavijo in Ameriko.

Vožnja po morju se je vlekla zelo dolgočasno. Anica se je ogibala družbe. Največkrat je stala na robu krova in mislila težke, pekoče misli. Moški, stari in mladi, so poželjivo pogledavali malomeščansko dekle, ki je prav pričela cvesti v mladem, bujnem razvoju. Mnogi so se ji skušali približati, toda ona jih je enostavno ignorirala ter vidno pokazala, da ji ni za to družbo. Dolgo potovanje si je lajšala s čitanjem različnih knjig, ki jih je vzela s seboj. V knjižnici na parniku si je izposodila tudi nekaj angleških knjig in jih pričela čitati, a je spoznala, da je pozabila skoraj vse, kar se je naučila v dveh letih, ko je pohajala šolo v Ameriki.

Dvanajst dni so se vozili čez ocean. Vožnja je bila naporna, toda Anica je vztrajno prenesla vse napore in neprilike. Morski bolezni se je z vso silo uprla, vendar se je čutila malo bolno in izmučeno.

Solnce je posijalo z mehkim sijem in obžarilo mogočne donebnice, ki ponosno štrle k nebu in naznanjajo svetu mogočnost devete dežele.

New York, ti sodobni Babilon! Ladja za ladjo se bliža tvojemu nenasitnemu žrelu. Mesto vseh mest, kjer se steka bogastvo vseh bogastev, kjer prevladuje revščina nad vsemi revščinami! Koliko se piše in govori o tvoji silni moči! Pravijo, da si vladar sveta, da si nenasitni bog vseh bogov. — Kdo ti je dal tako mogočno nalogo na svetu? Tisti, ki jim za plačilo piješ kri, ki jih zaničuješ, jih stiskaš v svojem objemu, dokler ne stisneš tako silno, da poginejo, kakor psi — drug za drugim, ob vsakem času, pri belem dnevu ali v gosti temi! Vsake vrste ljudi sprejemaš pod svojo streho, od najbolj nevednega ignoranta pa do največjega učenjaka, kriminalca in poštenjaka, milijonarja in izmozganega proletarca. Kadar se ti zazdi, takrat ubijaš grozno in ne poznaš pardona. Prevelikokrat si krut, premalokrat usmiljen! Ali se ne bojiš, da bo tudi nad tebe prišel dan Sodome in Gomore? Sam ustvarjaš bogve, kateri se ti bodo enkrat uprli in te razdejali in poteptali v razvaline in prah. In takrat? . . .

•

Anica je pred dobrimi osmimi leti zapustila New York in le medle, nejasne slike so ji ostale v spominu. Velikokrat je slišala o čudih New Yorka. Spomnila se je nekega umetnika, ki je bil na kosilu, kjer je ona služila. Umetnik je pripovedoval o New Yorku celo uro. Vzhičeno je slikal o prvem vtisu New Yorka. Govoril je:

"Ko sem zazrl pred svojimi očmi New York, me je pred menoj ležeča panorama tako silno prevzela, da sem pozabil na obstoj samega sebe . . ."

Sedaj je ona zrla na New York in zdelo se ji je, da oni umetnik ni bil umetnik, ker vse tisto njegovo vzhičenje ni bilo drugega kakor neizmerno pretiravanje.

Čudno, zakaj ona ne čuti vzhičenosti in veličine? . . . Njej se je zdel New York ogromen cirkus, ki človeška čustva ponižuje in ne povišuje v sfere silne poezije kakor se je izražal umetnik v stari domovini.

Na krovu poleg nje je stal mlad človek, očividno novinar ali kaj podobnega. Pogledal je Anici v obraz in čital iz njenega izraza presenečenje in razočaranje, zato jo je vljudno nagovoril:

"Gospodična, zdi se mi, da so vas prevarali, ko so vam slikali New York . . . Ali ni res tako?"

"Da", je dihnila Anica nalahko.

Tujec je nato nadaljeval: "Tisti ljudje, ki spletajo glorijo New Yorku in pišejo polne strani o njegovi veličastni poeziji, so navadni sanjači. Sami ne vedo čemu se lažejo in pretiravajo . . .

V New Yorku je ostala nekaj dni. Silno jo je utrudil in postala je brezbrižna nasproti vsemu. Komaj je čakala, da se odpelje iz največjega cirkusa na svetu.

Brzovlak je drvel po deželi. Naslonila je glavo na rob okna in gledala v ta čudni, njej nepoznani svet. Še dvajset ur vožnje in dospela bo na cilj.

Pokrajina za pokrajino se je vrstila pred njenimi očmi. Sedaj se ni več čudila bogastvu Združenih držav, ker videla je deželo, v kateri vlada edinole energija, ki ustvarja in ubija, energija, ki vlada despotsko milijonom ljudi, kateri morajo ubiti svoja lastna telesa radi nje.

Peljala se je vedno bolj globoko proti vzhodu. Dežela je industrializirana bolj in bolj. Vlak pri vlaku, avtomobil za avtomobilom, traverza pri traverzi, dvigalo za dvigalom. Strašen kaos, ki pa je usmerjen do tisočinke milimetra.

Človek je podjarmil s svojim umom vse brez prizanašanja, toda koliko ljudi si je zlomilo vratove pri tem? — koliko ljudi je bilo ubitih prav danes in druge čaka ista usoda jutri . . . In čemu vse to? Komu v korist? Ali morda onim, ki ustvarjajo? . . .

Pogled na novi svet jo je vedno bolj utrujeval. Monotonost dežele jo je ozlovoljila. Ogromen industrijski pas, po katerem so zrle njene trudne oči, se ji je zdel kakor dr[illegible] svet — kakor pekel . . .

(Dalje prihodnjič.)

Bolni želodec ozdravljen

Presenetljivo je kako hitro Nuga-Tone prežene neprebavnost, kisli želodec, plin ali vzdiganje iz želodca in črev, bolcanje, glavobol, slab okus v ustih in enako stanje vsled slabe prebave. Nuga-Tone reši vaš život glivic bolezni in vam da novo pomoč in življenje organom. Očisti živce in mišice, odpravi zaprtnico, zboljša splošno zdravje in napravi dobro pojitno osvežljivo spanje. Nuga-Tone se prodaja v lekarnah. Ako ga lekarnar nima, naročite mu naj ga naroči za vas od trgovca na debelo.

(Adv.)

KRIZA

Vrtinčeve je oplazila kriza. Zaloge v trgovini so obtičale, računi so se večali, kredit se je manjšal in vročina je pritiskala, tista vročina, ki je ne povzroča solnce, ampak prečute noči. Vzlic temu so znali obdržati vnanji sijaj. Stari gospod je bil kakor kremen, a tudi mladi gospod Hinko je bil trpežen. Medtem ko je bil oče žilav in včasi skoro gorjanski, je bil mladi vitek, jeguljast v nastopu in gladek.

Izmed domačih prav za prav Hinko ni nikogar posebno cenil. Oče se mu je zdel tiranski, mati sanjava, sestri, gospodični Veri, ki je rada govorila visoko, takole o umetnosti, politiki, filozofiji, pa se je navadno naklonil:

"Gos neumna!"

To seveda ni bilo posebno fino, toda gospod Hinko je znal izreči na tak način, da mu ni sestra nikdar zamerila, ponovil pa je besedi tolikokrat, da jih je začelo za njim izgovarjati bitje, ki je bilo Hinku najljubše: zeleno pisana amazonska papiga. Kadarkoli je stopila gospodična Vera v sobo, se je ptica ljubeznivo zasmejala in se poklonila:

"Gos neumna."

In tudi papigi Vera ni zamerila te prijaznosti.

Kriza je medtem bolj in bolj pritiskala in mladi Vrtinec je sklenil, da se končno jeguljasto izmuzne iz nje. Zaprositi je hotel za roko gospodične Križajeve, ki je bila dovolj težka, da bi bila lahko uravnovesila vse, kar se je pri Vrtinčevih majalo.

Bilo je vse pripravljeno in zadovoljno. Križajevi so se odzvali Vrtinčevim in je bil slovesen obisk domenjen za Veliki Šmaren. Gospodična Tinca se je že s prvim korakom hotela priljubiti Vrtinčevim in si je izbrala toaleto po kroju in barvi na las enako Verini. Dosegla je z njo svoj namen, kar je priznala tudi klepetava papiga. Ko je bila slovesnost na višku in je gospodična Tinca sramežljivo segla gospodu Hinku v roko, se je papiga ljubeznivo zasmejala in na ves glas priznala:

"Gos neumna!"

Slovesnost je bila takoj končana. Gospodična Tinca je omedlela, gospod Križaj je bliskal z očmi, a Vrtinčevi so obtičali — v krizi. Hinko se je zvil kakor vprašaj. Besno je meril sestro in papigo in zlepa ni vedel, na katero naj bo bolj hud. Al—

Univerzalno zdravilo

V wuerzburški univerzitetni knjižnici hranijo znamenit rokopis receptov iz časov Karla Velikega. Farmacija in medicina takrat še nista bili tako visoko razviti kakor dandanašnji. Lekarn v današnjem smislu še vobče ni bilo. Sicer pa bi imeli lekarnarji itak prav malo posla, ker predpisuje en sam izmed treh receptov wuerzburškega rokopisa tako učinkovito zdravilo, da pomaga zoper vse bolezni, strupe in kačje pike. To zdravilo je bilo sestavljeno iz 50 različnih masti in zelišč, iz katerih si je moralo pač telo samo izbrati tiste, ki so mu najbolj prijale. Zanimivo je, da se mnoge tistih sestavin še dandanašnji uporabljajo kot zdravila, čeprav ne v taki mešanici kakor nekoč.

Očala brezizje kako komplicira

Moj sistem je rezultat 20 skušnje. Najfinejše vrste instr te uporabljam. Moja očala ob vid in odpravijo utrujenost. P pažnja na očala za otroke.

Preiskava in očala; najniž za $5.00. Križo-gled poravnan na cena, brez operacije. Lahki ki. Nadomestim očala in popravim še isti dan.

DR. C. MICHEL, O. D.
4654 S. Ashland Ave. Chica
Drugo nadstropje.
Uradne ure 10 v jutro do 8:30

Ali ste že naročili Prosve Mladinski list svojemu pri lju ali sorodniku v domov To je edini dar trajne vred ki ga za mal denar lahke p te svojcem v domovino.

IZVANREDNO ZNIŽANE CENE
na parnikih Cunard Line
v JUGOSLAVIJO

NOBEN izgovor več sorodnikom v starem kraju, da je obisk predrag. Cunard Line je znatno znižala cene vožnji za tja in nazaj v vse kraje Evrope na vseh svojih parnikih in znižanje velja od 1. avgusta do 15. oktobra. Tu Vam je prilika, ki se Vam morda ne bo več nudila. Ne izpustite je! Eden izmed velikanov:

MAURETANIA, AQUITANIA, BERENGARIA
odpluje iz New Yorka vsako sredo. Več drugih pluje na teden preko Anglelške in Havra.

Znižana cena tiketa 3. razreda iz NEW YORKA do LJUBLJANE in nazaj: najmanj $164

Na ekspresnih parnikih najnižja cena je $175.00.
Sorazmerno, enako znižanje na vse druge kraje v Jugoslaviji.

VOŽNJI LIST ZA TJA IN NAZAJ VELJAVEN ZA DVE LETI

Za nadaljne informacije vprašajte svojega lokalnega agenta ali

CUNARD LINE 346 N. MICHIGAN AVE. CHICAGO, ILL.

NAPRODAJ JE

dve stanovanjska hiša z besmentom in malo hišo na dvorišču. Oglasite se po 6. uri zvečer na: 2648 S. Hamlin Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

IŠČEM

rojaka Andreja Lah, kateri je bival v Skidmore, Kans. Poročati mu imam, da je še nekaj zapuščine po pokojnem John Zakrajšeku. Rojake prosim, da ga opozore na ta oglas, ali pa naj se sam javi na moj naslov: Anton Padar, P. O. Ringo, Kans. (Adv.)

POŠTNA HRANILNICA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

POŠTNA HRANILNICA
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
sprejema hranilne vloge
s 6% obresti
ZA VLOGE JAMČI DRŽAVA

Denar se pošilja s poštno nakaznico "money order." Ravno tako se more po pošti poslati denar tudi svoji rodbini v stari kraj. Dolarji se zamenjajo po uradnem borznem tečaju brez kakršnegakoli odbitka.

Zahtevajte brezplačna navodila!

POŠTANSKA ŠTEDIONICA
BEOGRAD, JUGOSLAVIA, EUROPE

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA